

PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

PRÁVO ZAMĚSTNANECKÝCH,
ZAKÁZKOVÝCH A ŠKOLNÍCH
VÝTVORŮ

*Snímky slouží k orientaci posluchačů přednášek
a k činění si poznámek.*

Nenahrazují přednášky, učebnice ani cvičebnice.

verze 1.1 (2011)

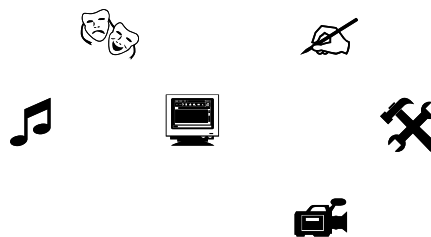
© Ivo Telec, 2007

2

TEMATICKÝ OBSAH

1. Sřet ochrany investice a duševního vlastnictví
2. Zaměstnanecké dílo
3. Zaměstnanecký umělecký výkon
4. Podnikový vynález apod.
5. Zaměstnanecký průmyslový vzor
6. Zakázkové nebo soutěžní dílo
7. Školní dílo; zákonná licence knihovní, domněnka smluvní licence pro vysokou školu

3

4

5

POTENCIÁLNÍ STŘET

hospodářská investice zaměstnavatele

2.

duševní vlastnictví závislého zaměstnance

6

⇐ ZÁKONODÁRNÉ ŘEŠENÍ

- ✓ zaměstnancovo vlastnění práva z duševního vlastnictví
- ✗
- ✓ zaměstnavatelův výkon zaměstnancových majetkových práv z duševního vlastnictví

7

ZAMĚSTNANECKÉ DÍLO®

- **Trvalý věcný status výtvoru**
např. habilitační práce akademického pracovníka ke splnění požadavku zaměstnavatele na řádný výkon práce, popis technického řešení výzkumného pracovníka, posudek disertační práce aj.
- **Vyjádření literární, fotografické, filmové aj.,**
např. populárně vědecký film

§ 58 a. z.

8

Fakultní knihovna Masarykovy univerzity v Brně

VYBRANÉ KAPITOLY Z ČESKÉHO
AUTORSKÉHO PRÁVA

(Studie Dr. Terezy Jirákové)

HABILITAČNÍ PRÁCE

Brno 1998

JiBr. Doc. Tereza Jiráková

9

- **Vytvořeno ke splnění závazku vyplývajícího z pracovního nebo služebního poměru**
např. závazku z pracovní smlouvy výzkumného pracovníka v klinické psychologii, závazku z vnitřního mzdového předpisu, závazku z konkrétního pracovního pokynu, závazku z popisu práce ap., a to v rámci smlouvy ap.

10

1. skutečné

ke splnění pracovního
závazku

1. smyšlené (fiktivní)

ke splnění **závazku**
z objednávky:

- i. počítačový program
  - ii. databáze
  - iii. kartografické dílo
- srv. *work made for hire*

11

- **Autorské právo vlastní zaměstnaný autor**
- **Právo výkonu majetkových autorských práv má zaměstnavatel** pod svým jménem a na svůj účet (pro sebe či pro třetího)
- ✓ **postoupitelnost** ☛ souhlas zaměstnance
✗ převod podniku
- ✓ **zánik vykonavatele práva bez nástupce**
☛ výkon práva autorovi

12

- **Podmíněné právo zaměstnance na licenci** za obvyklých, *např. honorářových*, podmínek
  - ✗ **vážný** důvod zaměstnavatele
např. soutěžní či utajovací
- **Podmíněno** nevykonáváním nebo nedostatečným vykonáváním práva zaměstnavatelem
  - ☛ **důkaz skutku**; prokázání skutkového tvrzení

13

- **Vyvratitelná zákonná domněnka souhlasu** zaměstnaného autora ke:
  1. zveřejnění
  2. úpravám, zpracování vč. překladu, spojení s jiným dílem, zařazení do souboru
  3. uvádění díla na veřejnost pod jménem zaměstnavatele

14

4. dokončení díla jiným při:
- i. prodlení zaměstnance přes výzvu zaměstnavatele k dokončení díla
  - ii. zániku pracovního závazku zaměstnance k dokončení díla
např. výpovědí pracovní smlouvy

15

- **Právo autora na dodatečnou přiměřenou odměnu** (dispozitivně) ☺ €
  - ✓ vyplacená mzda ✗ zisk z práv
  - ✓ význam díla pro dosažení zisku
  - ✗ počítačové programy, kartografická díla, databáze (dispozitivně ano) ☹ €

16

ZAMĚSTNANECKÝ UMĚLECKÝ VÝKON

- **Obdoba** (analogie) se zaměstnaneckým dílem § 74 a. z.
např. hudební výkon violisty či dirigenta nebo herecký výkon činoherce, zaměstnaných v divadle, klavírní doprovod akademického pracovníka umělecké vysoké školy

srv. např. dekr. pres. rep. č. 129/45 Sb. z. a n.,
o stát. orch. Česká filharmonie

17

PODNIKOVÝ VYNÁLEZ apod.

- **Trvalý věčný status podnikového vynálezu**
např. konstrukční řešení konstruktéra dle pracovního závazku § 9-10 z. č. 527/90 Sb.
- **Dispozitivní legální přechod majetkového práva na patent na zaměstnavatele**
↑
- **Vyrozumivací a předávací povinnost** zaměstnaného **původce** vůči zaměstnavateli
  - ☛ posouzení vynálezu zaměstnavatelem

18

- 2 měsíce § na uplatnění zaměstnavatelova práva na patent vůči původci (zaměstnanci)

✕ ↻ zpětný přechod (recesse)
práva na patent na původce

- Zákonná povinnost mlčenlivosti obou stran o vynálezu v této době 🔒

19

- Právo původce na přiměřenou odměnu při zaměstnavatelově uplatnění práva na patent € ☺

■ Ukazatelé:

- technický a hospodářský význam vynálezu
- přínos z možného využití nebo jiného uplatnění
- materiální podíl zaměstnavatele
- rozsah pracovních úkolů (zadání) původce

20

- Právo původce na dodatečné vypořádání € ☺

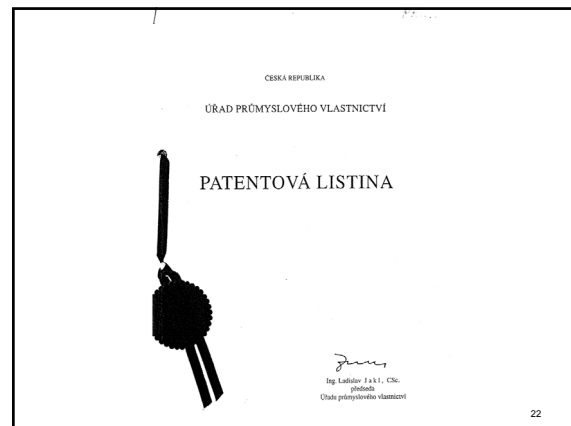

Zjevný nepoměr:

již vyplacená odměna ✕ pozdější přínos

- Zdaňováno jako příjem z průmyslového aj. duševního vlastnictví; též ↵

21

22

ZAMĚSTNANECKÝ PRŮMYSLOVÝ VZOR

- lhůta 3 měsíce pro zaměstnavatelovo uplatnění práva vůči původci §
- zaměstnavatelova povinnost mlčenlivosti ještě další měsíc od zpětného přechodu práva na zaměstnance 🔒
- Ukazatelé odměny: €
  - přínos dosažený užíváním
  - materiální podíl zaměstnavatele
  - rozsah zadání původce § 13-14 z. č. 207/00 Sb.

23

24

25

26

ZAKÁZKOVÉ NEBO SOUTĚŽNÍ DÍLO©

- **Vyvratitelná domněnka objednatelovy licence k užití objednaného díla k účelu vyplývajícímu ze smlouvy o dílo** § 61 a. z.
- **Užití objednaného díla nad rámec účelu**
  - ☛ smluvní licence
  - ☛ zákonná licence

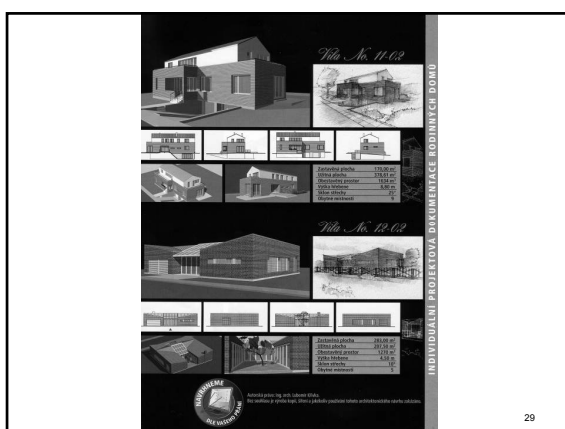
27

- **Omezení zhotovitelova výkonu vlastních majetkových práv autorských:**
  - ✓ oprávněnými zájmy objednatele:
    1. osobními
    2. majetkovými

např. na ztotožnění či rozlišení vlastní osoby objednatele či jeho zboží nebo zájmy soutěžními

28

29

ŠKOLNÍ DÍLO©

- **Např. disertační, diplomová či seminární práce, model, výkres, počítačový program aj.**
- **Věcný status** § 60 a. z.
tvůrcem (autorem) student (žák) ke splnění studijních (školních) **povinností vyplývajících** z jeho právního poměru ke konkrétní škole, školskému či vzdělávacímu zařízení (zadavateli) *např. povinnost ze studijního a zkušebního řádu*

30

- **Omezený výkon autorova majetkového práva** k užití **svého** školního díla (dispozitivně), a to:
  - oprávněnými **osobními** nebo **majetkovými zájmy školy**, např. na označení totožnosti své osoby nebo svých služeb, vyjádřeném dílem grafickým, soutěžními zájmy školy aj.
  - „oprávněnost“ zájmů školy
    - smlouva, zákon, rozhodnutí

37

- **Zákonné právo školy na příspěvek** na úhradu **nákladů školy** na autorovo vytvoření školního díla, např. na materiál **nad běžnou provozní režii**, z **dosaženého autorova výdělku** z užití školního díla, dle **okolností**, např. **dle přínosu školy aj.**, až do skutečné výše nákladů školy
- + přihlídnutí k **výši výdělku** dosaženého školou z licenčního užití školního díla

38

- **Vlastnictví hmotné věci** (nosiče díla)
  - ✓ vlastníkem věci, kdo věc pořídil
  - ✓ **odevzdáním** školního díla s věcí nabývá vlastníctví věci škola **shodou vůle** (není-li jiné dispozice); projev právní doktríny **sledování osudu významnějšího** díla jeho méně významným nosičem (nezmaření účelu odevdání školního díla)
    - ↓
- **Autorské právo na účelové zpřístupnění věci** (nosiče díla) jejím vlastníkem § 12/3 a. z.

39

KNIHOVNÍ ZÁKONNÁ LICENCE

- **Bezúplatná zákonná licence knihovní** k **půjčování** originálů či rozmnožením **obhájených** diplomových, rigorózních, disertačních a habilitačních prací na místě samém § 37/1d a. z.
  - výzkum či soukromé studium
  - ✗ autorovo vyloučení

40

- **Třístupňový test** (*The Three-step-test*) § 29/1 a. z.
  1. **zvláštní zákonný případ výjimky** či omezení majetkového práva autorského
  2. **užití nerozporné s běžným způsobem užití**
  3. **bez nepřiměřeného dotčení oprávněných osobních (morálních) nebo majetkových zájmů autora** (žáka nebo studenta)

41

DOMNĚNKA SMLUVNÍ LICENCE PRO VYSOKOU ŠKOLU

- **Legální povinnost** vysokých škol nevydělečně **zveřejňovat obhájené** závěrečné práce svých studentů a posudky na ně ve veřejném zájmu
- **Autorskoprávní poměr** mezi vysokou školou a jejím studentem:
  - > **nevyvratitelná domněnka** poskytnutí smluvní licence vysoké škole jejím studentem § 47b z. č. 111/98 Sb., o vys. školách
    - = **zvláštní licenční smluvní režim** vedle a. z.

42

JUDIKATURA

*Závěrečná diplomová práce na vysoké škole,
resp. univerzitě může být účinným namítacím
materiálem proti novosti vynálezu tehdy,
jestliže byla před prioritou zpřístupněna
neomezenému kruhu osob, např. jejím uložení
ve veřejně přístupné knihovně.*

Jakl 171.

43

JUDIKATURA

*Jakl, Sbírnka správních rozhodnutí ve věcech
průmyslových práv. Praha 1998/2.²*

45

LITERATURA

*Telec, Školní díla. Čas. pro práv. vědu a praxi, 2005/4.
Význam zveřejňování závěrečných prací. Žurnál UP,
2006/20. Muni, 2006/5.
Zakázková díla architektonická. Právní rozhledy,
2010/19.
Zveřejňování posudků závěrečných prací. Žurnál UP,
2006/21. Muni, 2006/6.
Telec, Tůma, Autorský zákon, Komentář. Praha 2007.*

46

47

Foto:

Toulovcovy maštale, Čechy, Česko 2004
Fryšava pod Žákovou horou, Morava, Česko 2006

48